

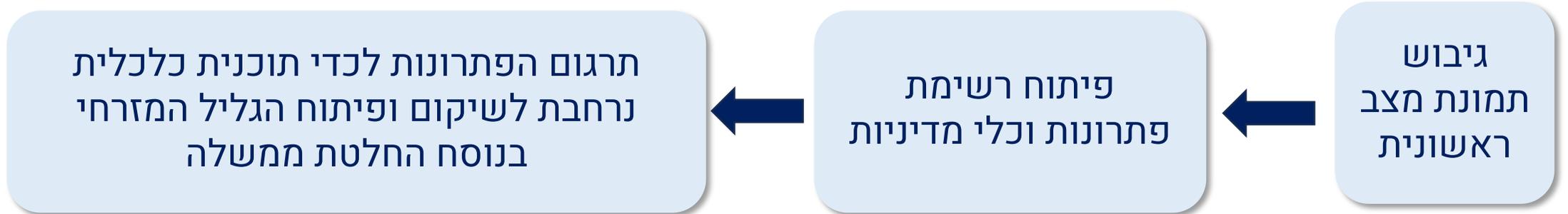

תכנית כלכלית לשיקום ופיתוח הגליל המזרחי

החברה לפיתוח הגליל, אשכול רשויות הגליל המזרחי, אוניברסיטת קריית שמונה

יוני 2024

תהליך העבודה

- ✓ סקירת הרגולציה הקיימת
- ✓ ניתוח החלטות ממשלה של חבל תקומה
- ✓ ריכוז דרישות תקציביות, פוטנציאל ישימות, רגולציה נדרשת, גיבוש מדדי KPI

- ✓ ביצוע 28 ראיונות עומק, עיבוד ומיפוי הממצאים
- ✓ סקירת דוחות, תוכניות אסטרטגיות ומסמכי מדיניות
- ✓ איסוף וניתוח נתונים כמותיים ממקורות שונים

הטמעת התוכנית
בהחלטת הממשלה
המתגבשת לטווח
הארוך

רתימת השותפים
לתוכנית לשיקום
ופיתוח הגליל המזרחי

התכנית הכלכלית לשיקום ופיתוח אשכול הגליל המזרחי

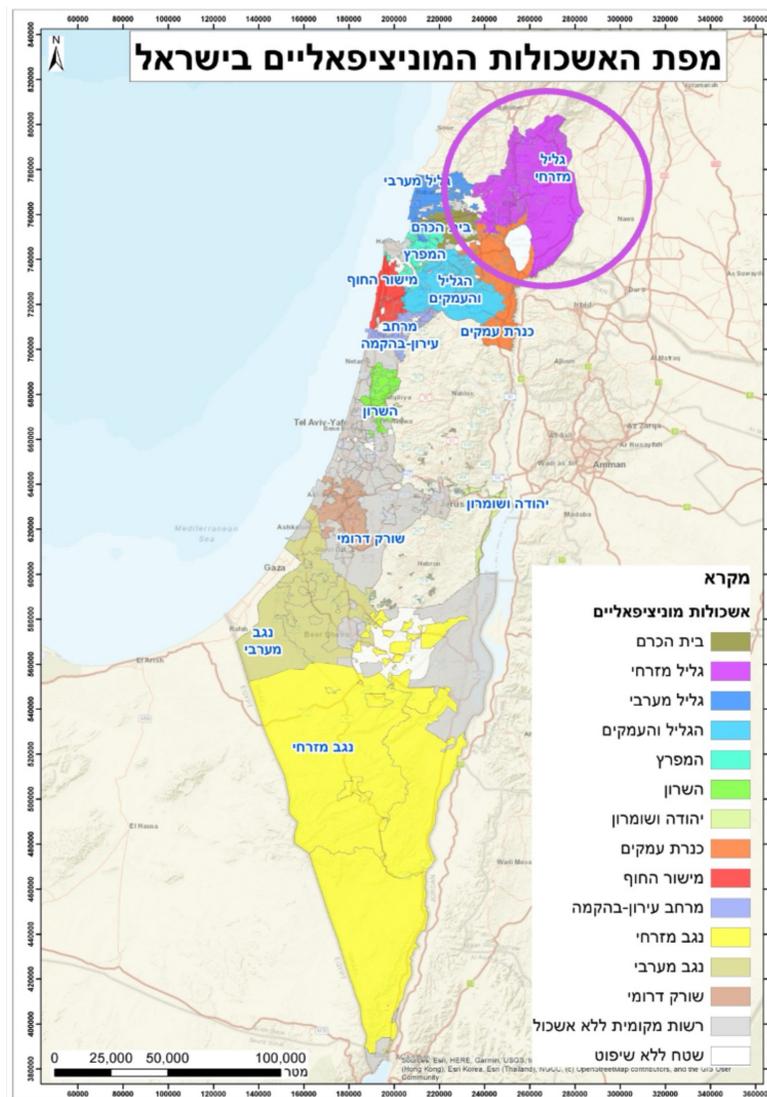
51,960 מפונים
רבע מתושבי האשכול

40% מהתושבים ביישובים שפוננו **אינם** מתכוונים לחזור לבתיהם עם סיום המלחמה בשל החשש מאיום בטחוני

מרכז הידע האזורי, ינואר 2024

נזקי המלחמה בענפי הכלכלה האזוריים:

1. סגירת פעילות עסקית **לצמיתות**
2. העתקת פעילות עסקית **אל מחוץ לאזור**
3. צמצום מקומות התעסוקה, בפרט **תעסוקה איכותית**
4. **פגיעה בהכנסות** השכירים והעצמאיים
5. **פגיעה בתשתיות** קריטיות למשיכת האזור לתושבים חדשים ותיירים
6. **נזקים בלתי הפיכים** לשטחי החקלאות

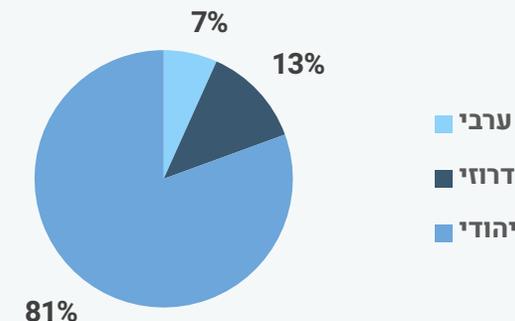
205,621 תושבים

מאזן הגירה חיובי אך נמוך (0.1%)

2 עיריות
12 מועצות מקומיות
4 מועצות אזוריות

מדד פריפריאליות (2020)
1-2

פילוח לפי מגזר

פירמידת הצרכים של תושבי אשכול הגליל המזרחי

חזון התכנית הכלכלית לשיקום ופיתוח הגליל המזרחי

השבת התושבים והתושבות המפונים לבתיהם

תמיכה בעוגנים מחוללי
הצמיחה
(אוניברסיטה ועיר המחוז)

חיזוק ופיתוח הענפים
הכלכליים באזור

שיקום וצמיחה כלכלית ודמוגרפית באזור הגליל המזרחי

חומש

משיכת תושבים
ותושבות חדשים

טווח קצר

עוגנים כלכליים במרחב:

1. אוניברסיטת קריית שמונה
2. עסקים קטנים ובינוניים
3. תיירות גלילית
4. חקלאות מסורתית וחדשנית
5. פוד טק וחדשנות
6. תעשייה מתקדמת

2.39 מיליארד שקלים

1

ראייה אזורית כוללת
השקעה בכלל חלקי הגליל המזרחי

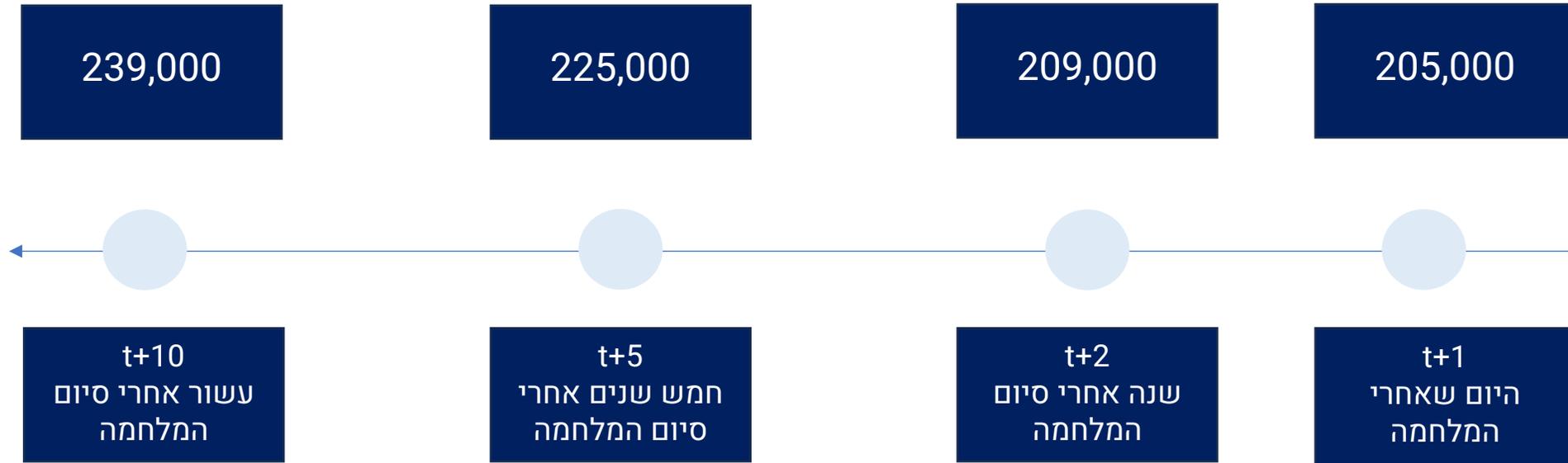
2

Build Back Better
לא מסתפקים רק בהשבת המצב לקדמותו
אלא גם בצמיחה ושגשוג

3

קולות השטח
הפתרונות מבוססים על צרכי השחקנים
המרכזיים שרואיינו במסגרת העבודה

יעדים דמוגרפיים* לתוכנית לשיקום הגליל המזרחי

יישום מלא של התוכניות ומימוש תקציבי החלטת הממשלה יביא לשיקום העוגנים הכלכליים ולשגשוג האזור

השבת מספר התושבים למספרם ערב המלחמה

חקלאות מסורתית וחדשנית

584 מלש"ח

אוניברסיטת קריית שמונה ומכון המחקר מיגל

650 מלש"ח

תקצוב תכנית הפיתוח אוניברסיטת קריית שמונה

עסקים קטנים ובינוניים

763 מלש"ח

תיירות

107 מלש"ח

תעשייה מתקדמת

161 מלש"ח

107 מלש"ח

פוד טק וחדשנות

128 מלש"ח

הנחות מוצא לתכנית לשיקום הגליל המזרחי

✓ שימוש במגוון אמצעי המדיניות המקובלים:

תמרוץ, תיעדוף, התאמת תנאי סף, מתן מענקים מוגדלים, תמיכות וסובסידיה

✓ התבססות ככל הניתן על אסדרה, חקיקה ונהלים קיימים תוך ביצוע התאמות להשגת היעדים

והמטרות

✓ הסטה של תקציבים קיימים בכלי המדיניות הרלוונטיים

✓ יצירה של דיפרנציאליות גיאוגרפית בין אשכול גליל מזרחי לאזורים אחרים המוגדרים כאזורי

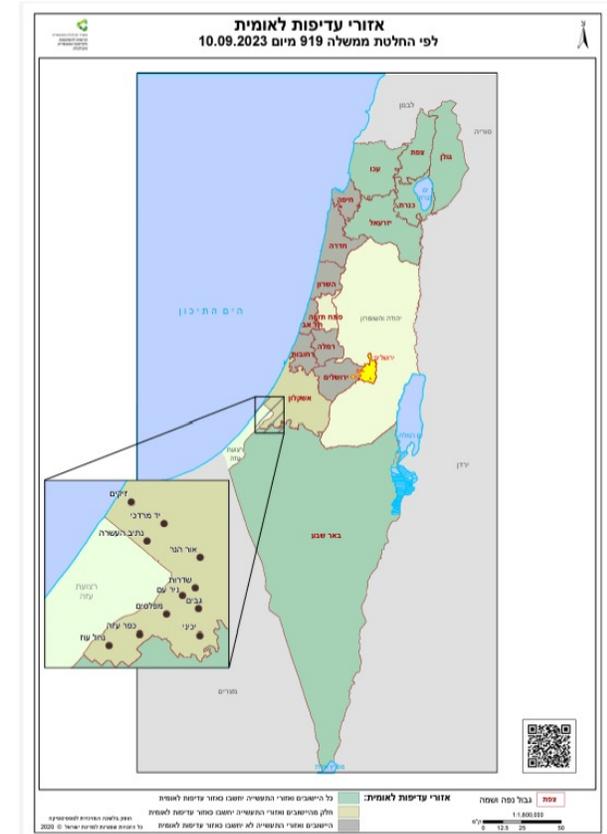
עדיפות לאומית

✓ שילוב נרחב של כלי מדיניות מהחלטת תקומה

מקרא מונחים - עדיפות דיפרנציאלית לאשכול

1. יישובי ספר** : 60% מרשויות האשכול
2. אזורי עדיפות לאומית- כולל נפות רבות.
3. קבוצות מיוחדות בעדיפות לאומית: רק 30% מהאשכול.

ההגדרות להלן, אינן משרתות את הצעת האשכול-

ההמלצה- הוספת נספח רשימת ישובים בהחלטת הממשלה- להכללת כל רשויות האשכול באותן ההטבות

*מכוח חוק ההתייעלות הכלכלית תשס"ט 2009 - משמש את כלל הממשלה, החלטת ממשלה 919 מ-23.9.2023
**הגדרת רשות המיסים מכוח חוק מס רכוש וקרן פיצוי התשכ"א 1961

הענפים הכלכליים בתוכנית

אוניברסיטת קריית שמונה בגליל

אוניברסיטת קריית שמונה בגליל תתבסס כמוסד אקדמי מוביל בתחומו, המהווה מנוף לקידום צמיחה מכלילה, חוסן חברתי ופיתוח אזורי בגליל

יעדים: גידול של 1000 סטודנטים ו-100 חברי סגל בחומש

תמיכה במכון המחקר מיגל

הנחיית משרד המדע להמשיך
בתמיכת מכון המחקר מיגל בסך 30
מלש"ח לשנה למשך חמש שנים

150 מלש"ח

תקצוב תכנית הפיתוח האקדמית לתקופת הביניים

הנחיית המל"ג לתקצוב מיידי של
תוכנית הפיתוח האקדמית
לתקופת החומש בה יתבצע המעבר
של מכללת תל חי לאוניברסיטת
קריית שמונה בגליל

500 מלש"ח

תקצוב כולל: 650 מלש"ח

עסקים קטנים ובינוניים - עד 100 עובדים, כולל עסקי תיירות

שיקום וצמיחה של הפעילות העסקית, תוך חיזוק החוסן של העסקים והמעסיקים

יעד: שיקום כמות העסקים עד 2025 – ל-12,000 עסקים ועד סוף תכנית החומש ל-14,000 עסקים*

מענה להקמה מחדש והערכות לפעילות עם החזרה לשגרה

להנחות את משרד הכלכלה
להפעיל תכנית מעטפת ליווי
לעסקים קטנים ובינוניים - מימון
מלא לייעוץ וליווי עסקי, יישום
תכנית הבראה לעסק

133 מלש"ח

להסמין את משרד האוצר
ומשרד הכלכלה לגיבוש מנגנון
רשת ביטחון לעסקים שפותרים
את העסק באזור מחדש בשילוב
האשכול תוך 45 ימים

ללא עלות
מיידית

להנחות את משרד האוצר
להקצות מסלול בקרן בערבות
המדינה עם תנאים מועדפים
למימון תכנית הבראה לחזרה
לשגרה

150 מלש"ח

עסקים קטנים ובינוניים - עד 100 עובדים, כולל עסקי תיירות

שיקום וצמיחה של הפעילות העסקית, תוך חיזוק החוסן של העסקים והמעסיקים

יעד: שיקום כמות העסקים עד 2025 – ל-12,000 עסקים ועד סוף תכנית החומש ל-14,000 עסקים*

הגדלת מענקי עבודה מועדפת

להורות למוסד לביטוח לאומי
לגבש בשיתוף נציגות אזורית
מנגנון להכפלת סכומי מענק
עבודה מועדפת למועסקים באזור
הגליל המזרחי תוך 45 יום.

ללא עלות
ראשונית

צמצום אי הוודאות הכלכלית

להנחות את רשות המיסים
לקבל תביעות לביצוע
התחשבות שלב א' בגין פיצויים
לפי המסלול האדום עבור
יישובי ספר* בצפון.

ללא עלות

הקלה על חזרה לשגרה בתום הפינוי

תיקון תקנות ההסדרים כך
שהנחות הארנונה על בעלי
העסקים בעוטף עזה יחולו גם
על יישובי הספר בצפון

480 מלש"ח

תקצוב כולל: 763 מלש"ח

הקמה ופתיחה מחדש של עסקי התיירות באזור

פתיחה מחדש של עסקי התיירות והחזרת העובדים

הקמת 1,000 חדרים בעשור הקרוב

ביסוס תשתיות תיירות

להטיל על המנהלת האזורית לקדם תכנון של תכנית אב אזורית לתיירות- להגדלת היצע מקומות הלינה, אטרקציות, תשתיות התיירות

5 מלש"ח

הקמת מנהלת תיירות אזורית

הקמת מנהלת תיירות אזורית לקידום תיירות בכפוף לנהלי משרד התיירות

12 מלש"ח

הגדלת היצע מקומות הלינה

הגדלת שיעור המענק לסיוע בהקמה או הרחבה של אחסון מלונאי וכפרי ל-55%

90 מלש"ח

תקצוב כולל: 107 מלש"ח

אגרי-פוד טק, מחקר, טכנולוגיה וחדשנות

משיכה מחדש של משקיעים, חברות, יזמים ותשתיות תומכות לאקו סיסטם אגרי-פוד טק בגליל

הקמה של 120 חברות הזנק חדשות תוך חומש בגליל המזרחי | הגדלת הייצוג של תושבי הגליל המזרחי בענפי תעסוקה בשכר גבוה

תמיכה בגיוס עובדים לחברות הזנק

הנחיית משרד הכלכלה והתעשייה דרך מנהלת הצמיחה לפרסם חוזר מנכ"ל בתחומי הון אנושי לסיוע בגיוס עובדים איכותיים (בדומה ל 4.18)

תיעודף לא מחייב תקצוב

קרן השקעות אזורית לשיבה והקמה של חברות הזנק

הקמת קרן השקעות אזורית לטובת הקמה של חברות חדשות ושיבה של חברות הזנק אשר פעלו מהאזור בשנה שקדמה ל2023

50 מלש"ח

חיזוק מנהלת האגרי פוד טק

תמיכה וחיזוק התשתית לגוף המתכלל בתחום האגרי פוד טק למשך החומש הקרוב- תקצוב פעולות לחומש ב-2 מלש"ח לשנה

10 מלש"ח

אגרי-פוד טק, מחקר, טכנולוגיה וחדשנות

משיכה מחדש של משקיעים, חברות, יזמים ותשתיות תומכות לאקו סיסטם אגרי פודטק בגליל

הקמה של 120 חברות הזנק חדשות תוך חומש בגליל המזרחי | הגדלת הייצוג של תושבי הגליל המזרחי בענפי תעסוקה בשכר גבוה

הגדלת הנגישות להשקעות
בחברות הזנק

התאמת מסלול ה-SEED לחברות
בגליל המזרחי, כך ששיעור
ההשתתפות של רשות החדשנות
יגדל ותקרת המענק תהיה
המירבית

8 מלש"ח

הקמת מעבדה לחדשנות
טכנולוגית בתחום הפוד טק

הנחיית רשות החדשנות לקיום
הליך תחרותי להקמה ואחזקה
של מעבדה לחדשנות טכנולוגית
בתחום אשכול הגליל המזרחי

תיעדוף לא
מחייב תקצוב

עידוד הקמת מרכזי פיתוח של
חברות מבוססות

עדכון תנאי מסלול סיוע למרכזי
מחקר ופיתוח של רשות
החדשנות כך שינתנו הטבות
מוגדלות לחברות שיקימו מרכזי
פיתוח בגליל המזרחי

תיעדוף לא
מחייב תקצוב

אגרי-פוד טק, מחקר, טכנולוגיה וחדשנות

משיכה מחדש של משקיעים, חברות, יזמים ותשתיות תומכות לאקו סיסטם פוד טק בגליל

הקמה של 120 חברות הזנק חדשות תוך חומש בגליל המזרחי | הגדלת הייצוג של תושבי הגליל המזרחי בענפי תעסוקה בשכר גבוה

מתן עדיפות גאוגרפית
במסלולי רשות החדשנות

להנחות את משרד הנגב, הגליל
והחוסן הלאומי לתקצב, להקים
ולתחזק מתחם עבודה מרחוק
נוסף ברשויות האשכול

20 מלש"ח

מתן עדיפות גאוגרפית
במסלולי רשות החדשנות

במסלול חממות טכנולוגיות
וחממות יזמות בפריפריה, מתן
עדיפות באופן שיכלול תמריץ
משמעותי להקמת חברות אגרי
פוד טק באשכול הגליל המזרחי

תיעדוף לא
מחייב תקצוב

שימור פעילות מכוני המחקר

קידום שימור ורציפות תפקודית
של מכוני המחקר בגליל המזרחי
לרבות תשתיות חלופיות, ציוד
חירום, חיזוק מחקר ועידוד
חזרת חוקרים ומשפחותיהם

40 מלש"ח

תקצוב כולל: 128 מלש"ח

אזור הגליל המזרחי- "אסם הפירות של ישראל"- מוביל בחקלאות יעילה וחדשנית

השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות
מתקדמת ומקיימת

שיקום ענפי החקלאות והבאתם לתפוקות לפני המלחמה,
שמירת ביטחון תזונתי ושמירת קרקעות המדינה

מענקי השקעה להתייעלות
רפתות החלב

מסלול סיוע ייעודי לאזור בדרך
של השקעות הון לייעול רפתות
החלב

5 מלש"ח

מתן עדיפות גאוגרפית ליצרני
חלב בקר

מתן תוספת בשיעור של 30%
למכסות החלב עבור רפתות
המיוצרות ביישובי הגליל
המזרחי

ללא תקצוב

מתן עדיפות גאוגרפית בחוק
עידוד השקעות הון

הגדלת שיעור המענק לעידוד
השקעות הון עבור נטיעת תפוחי
עץ (ונטיעות) בקירות פירותיים
ל-40%

45 מלש"ח

אזור הגליל המזרחי- "אסם הפירות של ישראל"- מוביל בחקלאות יעילה וחדשנית

השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות
מתקדמת ומקיימת

שיקום ענפי החקלאות והבאתם לתפוקות לפני המלחמה,
שמירת ביטחון תזונתי ושמירת קרקעות המדינה

הוזלת מחירי המים השפירים

הנחיית רשות המים להפחתת
מחירי המים השפירים ב-50%
לעשר שנים

210 מלש"ח

עידוד העתקת לולי ההטלה

הגדלת מענק העתקת לולי
ההטלה מהישובים לריכוזים
מחוץ ליישובים, הארכת תקופת
ההערכות להתאמה לחוק צער
בעלי חיים

228 מלש"ח

הארכת חוק הגליל

הארכת חוק הגליל לעשר שנים
נוספות לייצור ביצים ופטמים

תקצוב נפרד

אזור הגליל המזרחי- "אסם הפירות של ישראל"- מוביל בחקלאות יעילה וחדשנית

השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות
מתקדמת ומקיימת

שיקום ענפי החקלאות והבאתם לתפוקות לפני המלחמה,
שמירת ביטחון תזונתי ושמירת קרקעות המדינה

הקמת בית ספר ובית חולים
וטרינרי

הקצאת תקציב משלים ליישום
החלטת ממשלה 864 להקמת
בית הספר ובית החולים
הווטרינרי בקצרין

תקצוב נפרד

הגדלת מספר העובדים
בחקלאות

מתן עדיפות בהמלצות להקצאת
היתרי עבודה לחקלאים באזור
הגליל המזרחי בשיעור של 15%
ומתן תוספת של עד 700
היתרים מעל המכסה המרבית

ללא תקצוב

הארכת הסכם הכבול

הנחייה מועצת רשות המים
להארכת הסכם הכבול ב-10
שנים נוספות

תקצוב נפרד

אזור הגליל המזרחי- "אסם הפירות של ישראל"- מוביל בחקלאות יעילה וחדשנית

על
בסיס
החלטת
תקומה

השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות
מתקדמת ומקיימת

שיקום ענפי החקלאות והבאתם לתפוקות לפני המלחמה-
שמירת ביטחון תזונתי ושמירת קרקעות המדינה

ייעול אוטומציה בבתי אריזה
וקירור

מסלול סיוע ייעודי לאזור בדרך
של השקעות הון לייעול יכולות
המיכון, האריזה והשיווק

40 מלש"ח

חיזוק והרחבת מו"פ צפון

הגדלת תקציב מו"פ צפון ב-10
מלש"ח לשנה

50 מלש"ח

חיזוק והרחבת המו"פ החקלאי

גיבוש תכנית לעידוד וחיזוק
החדשנות החקלאית בגליל
המזרחי- מנגנוני תמיכה,
הטמעה והכשרה לטכנולוגיות
מתקדמות וברות קיימא

3 מלש"ח

אזור הגליל המזרחי- "אסם הפירות של ישראל"- מוביל בחקלאות יעילה וחדשנית

על
בסיס
החלטת
תקומה

השקעה בתשתיות התומכות בחקלאות
מתקדמת ומקיימת

שיקום ענפי החקלאות והבאתם לתפוקות לפני המלחמה,
שמירת ביטחון תזונתי ושמירת קרקעות המדינה

תיעדוף הגליל המזרחי בקו"ק
של המדענית הראשית

תיעדוף אזור הגליל המזרחי
בקו"ק, בפרט בקידום חקלאות
חדשנית, באמצעות העלאת הציון
הסופי ב-10%

תיעדוף לא
מחייב תקצוב

מיזמים חדשניים בחקלאות

קידום תכנית לשיתוף פעולה
בין חקלאים לחברות עסקיות-
בה משק חקלאי ישמש כ"בטא
סייט" (5 מיזמים) בשיתוף
מנהלת הצמיחה והאשכול

3 מלש"ח

תמיכה בהאצת טכנולוגיות
חדשניות

מתן עדיפות גאוגרפית לבקשות
תמיכה המוגשות למנהלת
ההשקעות במשרד החקלאות

תיעדוף לא
מחייב תקצוב

סכום כולל: 584 מלש"ח

ביסוס התעשייה באזור הגליל המזרחי כמתקדמת ותחרותית

פיתוח הון אנושי ומשיכת כח אדם בשכר גבוה לאזור

הטמעה של טכנולוגיות להעלאת הפריון ב-10 מפעלים בחומש

גיבוש תכנית חוסן לתעשייה

גיבוש תוכנית חוסן בתעשייה בגליל המזרחי לליווי, הדרכה ופעולות לביסוס החוסן של עובדי 10 מפעלים. יישום התוכנית יפרש על פני שנתיים.

0.75 מלש"ח

הטמעת חדשנות טכנולוגית במפעלים

הנחיית רשות החדשנות לעדכון מסלול מופ"ת בו תינתן העדפה משמעותית לתעשייה הממוקמת בשטחי האשכול

תיעדוף לא מחייב תקצוב

עדיפות גאוגרפית בחוק עידוד השקעות להעלאת רמת הפריון

הרחבת הקצאת הסיוע של תקציבי הרשות להשקעות עבור בקשות שיגיעו ממפעלי הגליל המזרחי

(עדכון חוזר מנכ"ל 4.68)

תיעדוף לא מחייב תקצוב

ביסוס התעשייה באזור הגליל המזרחי כמתקדמת ותחרותית

פיתוח הון אנושי ומשיכת כח אדם בשכר גבוה לאזור

הטמעה של טכנולוגיות להעלאת הפריור ב-10 מפעלים בחומש

סבסוד שכר לקליטת עובדים

התאמת תנאי הסף בחוזר מנכ"ל
4.18 לקליטת עובדים נוספים
בעלות העסקה גבוהה
כך שמחזור המכירות הכולל של מבקש הסיוע
יותאם למחזור מפעלי האזור

עדכון הרגולציה
לא מחייב תקצוב

פיתוח והתחדשות אזורי התעשייה

השלמת הפיתוח והרחבת אזורי
התעשייה כולל מענה לצרכי
תיירות וחקלאות (בהתאם
ל"נוהל רשויות" של מ. הכלכלה)

130 מלש"ח

עידוד הקמה, העתקה והרחבה של מפעלים תעשייתיים

מתן סיוע למפעלים שאינם עומדים
בתנאי חוק לעידוד השקעות הון
ומבקשים להקים, להעתיק או להרחיב
מפעלים, ללא תלות בייצוא (עדכון חוזר
מנכ"ל 4.67)

25 מלש"ח

סכום כולל: 161 מלש"ח

תודה

